

Lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta

7/07.071/2013

Kh § 115

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoitunut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista. Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta.

Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)

- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.) 2 (4)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjässä ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointi-menettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös Word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön [www-sivuilla](http://www.sivuilla) osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Valmistelija: kunnanjohtaja Osmo Havuaho, puh. 050 389 2100.

Kunnanhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta:

Kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)

Kunnan toiminnan käsitteen määrittely täsmentää kunnan toimintaa.

Kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)

Kuntalailla on kannustettava kunnat keskittymään peruspalvelujen tuottamiseen ja järjestämiseen, koska nyt kuntien perustehtävä on hämärtynyt aiheuttaen osaltaan talousongelmien syvenemisen.

Kuntalain on tuettava kuntalaisten tarpeiden huomioimista palveluissa ja valtion perusteltua valvontaa ja sanktioita peruspalvelujen tuottamiseksi lähipalveluina.

Kuntalain on edellytettävä, että kuntalaiset saavat lähipalveluina laadukkaat peruspalvelut, kuten terveyskeskus- ja mielenterveyspalvelut, perusopetuksen, sosiaalityön, omaishoidon tuen ja palveluasumisen. Lisäksi on huolehdittava lähipalveluina kirjasto-, lasten päivähoito-, kotihoito-, kotisairaanhoido- ja lähiliikuntapalveluista sekä rakennustarkastuksesta ja luvista.

Kuntatalousohjelmasta (12 §)

Talouden vahvistamiseksi kuntatalousohjelman laadinta on perusteltu, koska kuntatalouden tervehdyttäminen on tärkeää yhdenvertaisten palvelujen turvaamiseksi kuntalaisille lähipalveluina.

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)

Kuntavaalien toimittaminen huhtikuussa ja valtuustokauden aloittaminen kesäkuussa mahdollistaa jokaisen valtuutetun osallistumisen myös ensimmäisen toimivuotensa talousarvion ja -suunnitelman hyväksymiseen, mikä järkevöittää päätöksentekoa.

Ajoituksena valtuuston toimikauden muuttaminen alkamaan kesäkuun alusta vuodesta 2017 alkaen on sopiva.

Valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)

Valtuuston oikeus päättää lain asettamissa rajoissa valtuutettujen lukumäärästä antaa kunnalle harkintamahdollisuuden valtuuston koosta.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimieliimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);

Vanhusten, vammaisten ja nuorten huomioiminen kuntalaissa vuorovaikutuksen aikaansaamiseksi on perusteltu.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisoitintavoista ja alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (31, 34, 38 ja alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista 37 §)

Valtuuston mahdollisuus päättää valiokunta-, puheenjohtaja ja tilaaja-tuottaja-mallin käyttöönotosta ja alueellisista toimielimistä huomioi kuntien erityispiirteet.

Kuntastrategiasta (39 §)

Kuntastrategiat ovat käytännössä joka kunnassa.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)

Täsmennykset ovat perusteltuja.

Johtajasopimuksesta (43 §)

Johtajasopimus on käytössä valtaosassa kuntia.

Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)

Täsmennykset tukevat kuntien omistaja- ja konserniohjausta.

Kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)

Kunnalla ei ole huomautettavaa ehdotuksista.

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)

Kunnalla ei ole kohdasta huomautettavaa.

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)

Uudistukset ovat perusteltuja.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)

Sidonnaisuuksien ilmoittamisella lisätään avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja luottamusta kunnallishallintoon.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Täsmennykset lisäävät avoimuutta ja luottamusta kunnallishallintoon.

Otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)

Uudistus vahvistaa kunnanhallituksen asemaa kunnan hallinnosta, taloudesta sekä kunnan toiminnan yhteensovittamisesta vastaavana toimielimänä.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)

Sähköiset päätöksentekotavat ja pöytäkirjojen julkaiseminen tietoverkossa nopeuttavat päätöksentekoa ja lisäävät vuorovaikutusta sekä osallisuutta.

Alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)

Uudistukset ovat perusteltuja kuntatalouden vahvistamiseksi ja tuottavuuden lisäämiseksi.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)

Kunnalla ei ole huomautettavaa arviointimenettelyistä.

Tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista ja tilintarkastuksesta (122 ja 123 §)

Kunnalla ei ole huomautettavaa ehdotuksista.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)

Ei huomautettavaa.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Ei huomautettavaa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa

Virolahdella 12.8.2014

virallisesti

Anita Takasuo
keskusarkistonhoitaja

